

NEWSLETTER 4

FarmBioNet – Sieť pre poľnohospodárstvo podporujúce biodiverzitu

FarmBioNet – projekt programu Horizont Európa, ktorý prebieha od januára 2025 do decembra 2027 a je zameraný na podporu poľnohospodárskych postupov priaznivých pre biodiverzitu (PPPB) v celej Európe a vytváranie národných sietí, ktorých cieľom je prinášať a propagovať nové poznatky a opatrenia v oblasti poľnohospodárskych poznatkov a inovácií (AKIS) pre podporu biodiverzity.

Milí priaznivci Národnej siete FarmBioNet,

máme za sebou prvý rok riešenia projektu, zostavili sme pre vás už v poradí 4. informačník, ktorý prináša novinky o prebiehajúcich aktivitách v rámci riešenia projektu, správu z 2. pracovného stretnutia na farme Eko-rege u Petra v Dežericiach, ako aj sumár zaujímavostí z tlačových správ súvisiacich s biodiverzitou a poľnohospodárstvom. V tomto čísle sa pozrieme bližšie aj na problematiku regeneratívneho poľnohospodárstva.

Aktuality

Q3 Dotazník Chýbajúce poznatky a potreby poľnohospodárov a poľnohospodárskych poradcov. Váš názor je dôležitý, stále potrebujeme vyplniť dotazník zameraný na identifikáciu nedostatkov v poznatkoch a potrebách poľnohospodárov a poľnohospodárskych poradcov, zameraný na informácie o poľnohospodárskych postupoch priaznivých pre biodiverzitu (PPPB). Údaje z prebiehajúceho dotazníkového prieskumu nám poskytnú ďalšie cenné informácie o potrebách poľnohospodárskych podnikov pre implementáciu PPPB. Pokiaľ ste nám ešte tento dotazník Q3 nevyplnili (bol už propagovaný v predchádzajúcom newsletteri), tak sa obraciame na vás s prosbou o jeho vyplnenie.

Link na aktuálny dotazník: <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/Q3>

Výsledky z hodnotenia poľnohospodárskych postupov podporujúcich biodiverzitu (PPPB) na Slovensku a v iných Európskych krajinách

V rámci 2. pracovného stretnutia na farme **Eko-rege u Petra**, ktoré sa uskutočnilo **28.10.2025 v Dežericiach**, sa účastníci stretnutia oboznámili s výsledkami hodnotenia PPPB na Slovensku, ako aj v ostatných 11 krajinách v Európe. Počas neformálnej diskusie sme sa zamerali na príčiny a dôvody výsledného hodnotenia PPPB slovenských účastníkov na 1. pracovnom stretnutí v Smoleniciach 5.6.2025. Venovali sme sa aj PPPB, ktoré by mohli byť ešte doplnené do zoznamu, nakoľko sú pre Slovensko aktuálne a prospešné. Poobede sme si prezreli zaujímavú farmu Eko-rege u Petra. Pán Peter Viktorín nám predstavil postupy regeneratívneho poľnohospodárstva pre živočíšnu aj rastlinnú výrobu, ktoré aplikuje na svojej farme.

„Verím, že zdravá pôda je základom kvalitných potravín a budúcnosti našej planéty“

Peter Viktorín, farma Eko-rege u Petra

Výsledky hodnotenia PPPB účastníkmi seminárov v 12 európskych krajinách

Na prvom pracovnom stretnutí diskutovali skupiny v **12 krajinách** o 58 poľnohospodárskych postupoch podporujúcich biodiverzitu (PPPB). V porovnaní s inými krajinami sme na Slovensku z hľadiska prínosu pre biodiverzitu hodnotili pozitívne väčšinu PPPB. Účastníci stretnutia na Slovensku identifikovali postupy, ktoré **nie sú** podľa nich **relevantné pre naše podmienky**:

- 53** - Vyhýbanie sa odčervovacím liekom na ochranu hmyzu živiaceho sa hnojom
- 52** - Používanie kosačiek šetrných k hmyzu
- 29** - Umiestnenie včelieho škrabáka - holý zemný breh.

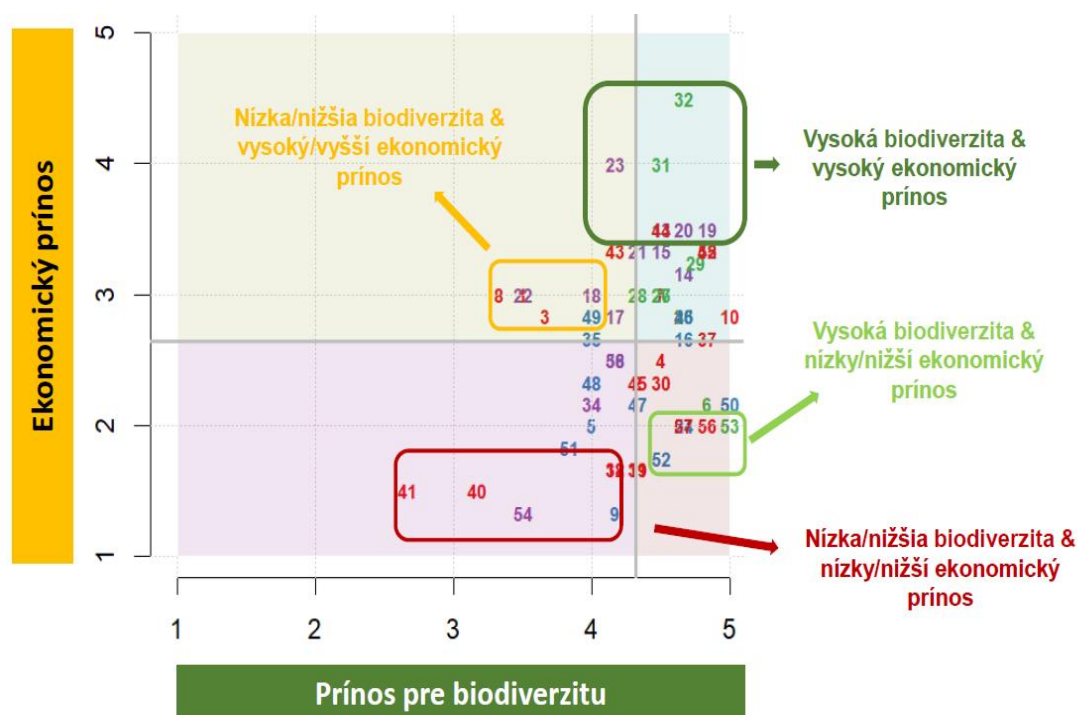
Oproti ostatným krajinám sme **pozitívnejšie** vnímali najmä 2 PPPB:

- 9** - Mozaikove kosenie vegetácie na brehoch kanálov
- 56** - Obhospodarovanie horských oblastí s tradičným poľnohospodárstvom.

Prečo to tak vyšlo, bolo predmetom diskusie počas nášho 2. pracovného stretnutia v Dežericiach.

Výsledky hodnotenia PPPB na Slovensku z hľadiska ekonomického prínosu a prínosu pre biodiverzitu

Účastníci 1. seminára v Smoleniciach hodnotili postupy podľa **predpokladaného prínosu pre biodiverzitu** a podľa **očakávaného ekonomického prínosu**.

Pokiaľ hodnotenie prínosov PPPB pre biodiverzitu bolo pomerne vysoké, slovenskí účastníci hodnotili hospodárske dôsledky týchto postupov v porovnaní s inými krajinami (napr. Holandskom alebo Španielskom) veľmi rôznorodo:

Medzi najvyššie hodnotené **postupy prospešné pre biodiverzitu aj z hľadiska očakávaných ekonomických prínosov** poľnohospodárskych podnikov (nachádzajúce sa v pravom hornom rohu) boli zaradené: **32** - Zachovanie starých stromov s dutinami/ponechanie mŕtveho dreva na stromoch; **31** - Zachovanie mŕtvych stromov alebo mŕtvych živých plotov a hromád mŕtveho dreva; **23** - Integrovaná ochrana proti škodcom (IPM); **19** - Zníženie používania insekticídov (na rozdiel od niektorých iných krajín); **20** - Zníženie používania herbicídov (na rozdiel od niektorých iných krajín).

Vysokú biodiverzitu avšak s vyššími finančnými nákladmi prisúdili účastníci seminára týmto PPPB: **57** - Ekologické poľnohospodárstvo; **53** - Vyhýbanie sa odčervovacím liekom na ochranu hmyzu živiaceho sa hnojom; **56** - Obhospodarovanie horských oblastí s tradičným poľnohospodárstvom; **52** - Používanie kosačiek šetrných k hmyzu a **24** - Konektivita biotopov.

Napriek predpokladanému **nízkemu významu pre biodiverzitu** nasledovné postupy by mohli byť podľa účastníkov **ekonomicky prínosné**: **8** - Pestovanie plodín po vrstevnici s cieľom znížiť eróziu pôdy a odtok vody; **1** - Ponechanie živých plotov rásť do výšky a šírky (znížiť frekvenciu strihania; **22** - Zníženie hnojenia; **3** - Spestrenie živého plotu výsadbou nových druhov a **49** - Ponechanie trávnatých pásov nepokosených počas zimy.

Ako postupy s **vysokými ekonomickými nákladmi a neznámymi (nižšími) výsledkami v oblasti biodiverzity** boli určené: **41** - Trh s produktmi z agrolesníckych drevín; **54** - Rozhadzovanie zeleného sena; **40** - Výsadba odolných drevín; **9** - Mozaikové kosenie vegetácie na brehoch kanálov a **12** - Vytváranie/údržba malých vodných kanálov.

Zaujímavosti o biodiverzite

Súčasný stav európskej biodiverzity a situácia na Slovensku

Európa je kontinentom rozmanitých biotopov, od pobrežných po suchozemské, od nížinných po vysokohorské. Tlaky pôsobiace na ekosystémy vážne ohrozujú ich existenciu a oslabujú nimi poskytované služby. Podľa *Európskej environmentálnej agentúry* (EEA) biodiverzita Európy naďalej klesá alarmujúcim tempom.

Podľa OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) sú najčastejšími tlakmi, platí to aj pre Slovensko, fragmentácia krajiny, znečisťovanie vody, vzduchu a pôdy vyplývajúce z intenzívnej poľnohospodárskej činnosti. Podobne je to aj v prípade urbanizácie, lesníctva, nelegálneho poľovníctva, invázných nepôvodných a problematických druhov, zmenách vo vodnom režime riek a globálnej klimatickej zmeny.

V reakcii na pokles biodiverzity EÚ spustila celý rad politík a projektov obnovy s cieľom zastaviť a zvrátiť stratu biodiverzity. Medzi najvýznamnejšie z nich patria:

Nariadenie o obnove prírody

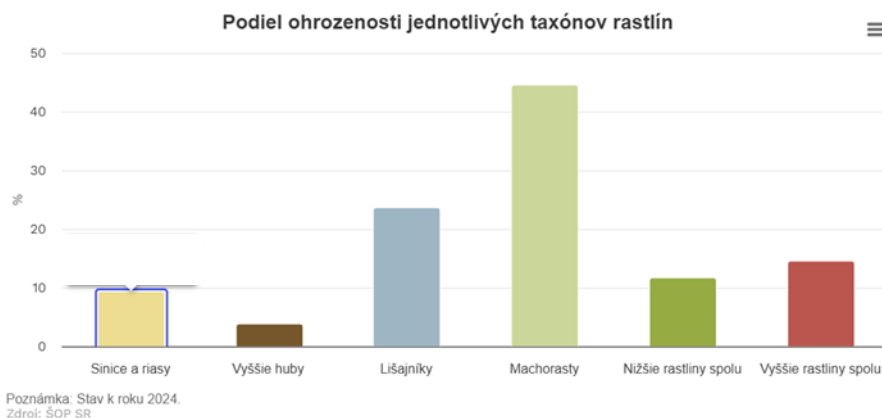
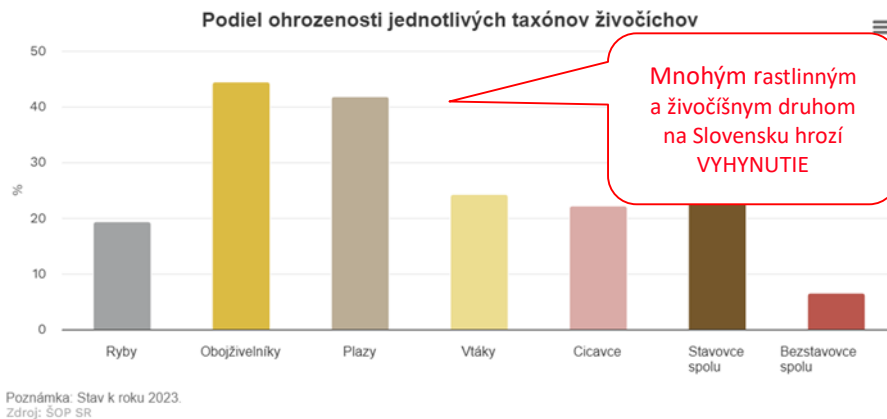
Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030

Európska zelená dohoda do roku 2050

Okrem toho EEA spravuje Európske centrum údajov o biodiverzite, Informačný systém o biodiverzite pre Európu (BISE) a Európsky informačný systém o prírode (EUNIS), ktoré poskytujú informácie o chránených oblastiach, typoch biotopov a druhoch.

Národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2030 na Slovensku a jej akčný plán dopĺňa a nadväzuje na vyhodnotenie predchádzajúcich stratégií a akčných plánov ako aj nariadení a stratégií EÚ. Jej cieľom je zastavenie trendu straty biodiverzity a účinnejšie využívanie prírodných zdrojov v zmysle globálneho biodiverzitného rámca ako aj stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030.

Pár slov o regeneratívnom poľnohospodárstve

Regeneratívne poľnohospodárstvo je rýchlo sa rozvíjajúci sektor, ktorý poskytuje ekonomicky životaschopný model poľnohospodárskej výroby a zároveň prináša viaceré výhody pre poľnohospodársku pôdu vrátane obnovy pôdnej biodiverzity, zvýšenia vodozadržnej schopnosti pôdy a zamedzenia pôdnej erózie. Zároveň z pohľadu naliehavosti problému zmeny klímy ide o efektívny spôsob pohlcovania atmosférického uhlíka.

Zásady regeneratívneho poľnohospodárstva sú:

- Neorať
- Využívať medzplodiny
- Nepoužívať fungicídy
- Prepásať na ornej pôde
- Znížiť dávky umelých hnojív a nahradiť ich kvalitným organickým hnojivom.

Pripravované podujatia

V júni 2026 je plánované stretnutie farmárov Národných Európskych sietí FarmBioNet v Rumunsku, ktoré bude zamerané na výmenu skúseností a získanie nových poznatkov o poľnohospodárskych postupoch podporujúcich biodiverzitu. V rámci projektu môžeme finančne podporiť účasť 2 slovenských farmárov. Ak by ste mali záujem zúčastniť sa stretnutia, prosím ozvite sa mailom na adresu marta.dobrovodska@savba.sk.

Ďalšie informácie

Ak sa chcete dozvedieť viac o projekte, navštívte našu webovú stránku <https://www.ukesav.sk/farmbionet/> alebo <https://farmbionet.eu/>, ako aj naše sociálne siete Facebook, LinkedIn, X, Instagram, YouTube a Bluesky.

Ak ešte nie ste členom Národnej siete a projekt Vás zaujal, môžete sa prihlásiť do Národnej siete FarmBioNet na Slovensku vyplnením prihlášky na <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/Farmbionet>, alebo cez:

**Ďakujeme Vám za spoluprácu, prajeme
radostné a pokojné prežitie Vianočných sviatkov
a všetko dobré v novom roku 2026!**

FarmBioNet je financovaný z rámcového programu Európskej únie Horizont Európa v rámci projektu č. 101082102. Číslo grantovej dohody: 101182942.

Newsletter č. 4 zostavili: Jana Špulerová, Marta Dobrovodská, Noemi Matušicová. Ak by ste mali akékoľvek dotazy o projekte, alebo podnety, príklady dobrej praxe, ktoré by ste chceli zdieľať v ďalšom čísle newslettera, alebo osobne, neváhajte nás kontaktovať: jana.spulerova@savba.sk.

Spolupracujúce partnerské krajiny sú financované SERI. Uvedené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia sa zhodovať s názormi Európskej únie alebo Európskej výskumnej výkonnej agentúry. Európska únia ani poskytovateľ grantu nenesú za ne žiadnu zodpovednosť.